

jeti. Cesar pač dobro ve, kaj pomeni „patriotizem“ tistih ljudi, ki se valjajo v prahu pred vsako uniformo, za hrbtno pa delujejo za „veslovanstvo“ in za razbijanje avstrijskega cesarstva. Da bi ti ljudje tudi v Celovcu kolikor mogoče zmešnjave delali, napadel je „Š-Mir“ malo pred cesarjevim prihodom celovskega župana na falotski način. Ali tudi to jim je spodletelo, kajti danes se nikdo več ne briga za čedkarijo te ljubljanske cunje. In svojih poslopih so hoteli razobesiti svoje prvaške zastave, ali oblašt jim je to preprečevala, da bi se slavnost ne motilo. Na kolodvor je prišel Grafenauer s svojimi župani, da bi se tam „živio“ vpilo in s tem zmešnjavo delalo. Ali slovenski župani se niso pokorili Grafenauerjevi komandi in so raje z drugim ljudstvom klicali „Hoch“. Tako so se vsi načrti prvaških hujšakačev izjalovili in — blamaža je vedno večja!

Cesarski darovi. Ob svojem posetu v Celovcu je podaril avstrijski cesar sledeče avote iz svojega osebnega premoženja: Za Elizabetno društvo K 300, za evangelsko žensko društvo 300 K, za požarno brambo 500 K, za zavod za malo deco 350 K, za katoliško društvo pomočnikov K 300, za zavetišče dečkov 300 K, za društvo vojakov 300 K, za veteransko društvo 300 K, za društvo za podporo učiteljskih vdov in sirot 350 K, za dekliško zavetišče 350 K, za društvo sv. Filipa 300 K, za društvo sv. Vincenca 300 K, za društvo za podporo idijotov 400 K, za otroški vrtec 200 K, za otroško varstvo 400 K, za ljudske kuhinje 300 K, za gorke sobe 200 K, za delavsko bolniško blagajno 400 K, za trgovsko boln. blagajno 300 K, za dijaško 200 K, za pohajljence 300 K, za celovške ubožce 5000 K, za ubožce v celovski okolici K 2000. — Vse skupaj je daroval cesar torej 14.300 kron.

Napredek prvakov v Rožni dolini. Piše se nam: „Minuli so temni časi in v človeštvu se jasni!... Kakošni tokarji smo bili nekdaj, zdaj pa, ko smo se poprijeli prvaštva, zdaj nam je postala glavca modrejša in naše rahločutno srce bije človekoljubnejše!... Včasih smo osteli sosedes kot divjake, trape, pijance, tatove, goljufe, ravberje i. t. d. Odkar pa nas tuji prvaški dohtarji in vencilnovi kaplani k „miroljubnemu“ prvaštvu napeljujejo, je postalo vse drugače. Zdaj je „mir“ med Rožani, zdaj radujemo v pravi „krščanski“ ljubezni!... Zmerjanja, pretepanja, toževanja in zaničevanja je konec. Naši dohtarski voditelji so postali sami prav „pobožni“ kristjani. Pred Najsvetejšemu se odkrijejo spodobno trikrat za enkrat in kaplančki pa kar celi dan v cerkvah tičijo in neprenehoma rožne vence za naš dušni in telesni blagor zastojajo molijo. Kdo še potem more trditi, da ne bomo srečni? Ja nekdaj „Mir“ je pred nekaj leti omolknil in ni čutili o njem ne sluha ne duha. Za volitve se nobeden ne briga, najmanj pa prvaški dohtarji, farji in vse tekmuje v „krščanski“ ljubezni na polju naprednega gospodarstva. Zagrižena politika pa spi tam nekje za Babo ali pa za Košuto!!!... Tako in enako je pridigal neki črnosuknež onim privezanim kimovcem, ki ne vedo, v čem se loči noč od dneva. Mi vsi Rožani, ki se nikdar ne udamo togotnemu prvaštvu in zapeljivemu klerikalstvu, mi pa dobro vemo, da je navedeni govornik očitno lagal, ter da se godi v zdajnem času le narobe. Mi smo prepričani, da so in ostanejo prvaki in politični klerikalci najhujši nasprotniki duševnega in gospodarskega napredka in da obstoji njihna krščanska ljubezen le iz hinavske surovosti, katero nam od leta do leta v obilnejši meri osebno in v njihovih papirnatih „cunjah“ brezvestno namizujejo... Vsi vrli Rožani, ki še imamo um in srce, obrnimo se proč od prvaške in klerikalne gnusobe in stojmo trdno kot skala v prijateljstvu z sosednimi Nemci in delajmo na temelju nemške kulture za nas in za naše potomce, ker tako in le tako bodo Rožani lahko vsikdar iz globočine domovske ljubezni zamogli vsklikniti:

Rožna dolina — lepa dolina — naša ljuba domovina!

Iz Vajdiš. Iz Koroškega nam piše šaljivi prijatelj te-le vrstice: Ljubi „Štajerci“! Predzmem se tudi jaz tebi nekaj vrstic napisati. Hodil sem pred kratkim časom v Glinjah, kjer sem

novi cementni rov zagledal. Vprašam blizostojčega „kratkoklojarja“: Čemu se je zidala dolga drinaža skozi vas? Ta malo pomisli, se nasmeji in mi približno takole odgovori: „Ali ne veš, kakšna nesreča je Glinjane doletela? „Purgamajstrov žesl“ je na Loko „zbandrov“ Glinjski častihlepneži pa so po njemu tako močno žalovali, da so scurkoma „rujave“ solze po ulicah prelivali. V teku 8 dneh je menda nastala nevarna povodenj od samih solz. Bil je tedaj predor pod vasno ulico zelo potreben in zdaj tebejo redno vse prvaške solze skoz to luknjo.“... Glej šaljivega tička, si mislim sam pri sebi in odidem.

Zastrupljenje. Kmet Sieber v Oberdöbitzen je opazil večkrat v svoji kavi nekaj umazanega. kar se je pri zdravniški preiskavi izkazalo kot arzenik. Na vsak način se je poskusilo Stieberja zastrupiti. Ali kdo in zakaj, to vse se še ne ve.

Ubil se je 18 letni sin dunajskega profesorja dr. Richla, ko je hodil pri Millstattu po gorovju.

Znorel je med cesarskimi manevri neki vojak 2. deželnobrambenega pešpolka. Reveža so odpeljali v Linc. Bil je rezervist in je oče večih otrok.

Samomor. V Rožu se je ustrelil 21 letni delavec Jos. Ibovnik; ranil se je smrtonosno. **Vlomili so tatovi v okolici Roža pri g. Fanturju in pri trgovcu Antonitschu. Posrečilo se jim ni, da bi več nakradli.**

Po svetu.

Red Star Linie. Poštni parnik „Kronland“ je dospel 2. septembra v dobrem stanu v New-York.

Grozni umor. V Benetkah je bil te dni grof Komorolski ustreljen. Komorolski je imel ljubavno razmerje z grofico Tarnovska. Le-ta pa je imela še dva čestilca, Prilukova in Raumova. Nahujškala je ta dva, da sta iz ljubosumnosti umorila Komorolskega.

Politični umori. V Lodzu na Ruskem so ustrelili pristasi nazadnjaških „črnih stotin“ na enem dnevu 11 oseb, med njimi 4 žensk. Carbatjuška, to so stebri tvojega krvavega trona...

Izdatna tatvina. Ravnatelj nizozemske banke v Arnheimu je poveril 5 milijonov markov in jo pobil v boljše kraje.

Žaloigra. V okolici Nizze je ustrelil trgovec Westfal svojo ženo, svojo 4 letno slepo hčerko in sam sebe.

Rudarska smrt. V St. Antonius v Tekasuu (Amerika) se je pripetila rudarska nesreča. 27 rudarjev je bilo takoj mrtvih. 13 težko ranjenih. Nastal je ogenj in čez 200 mož je v jami zaprtih, brez da bi jih mogli rešiti.

Gospodarske.

Vinogradnikova stelja. Če si previden vinorejec sadi nov vinograd, potem lahko navadno tako uredi, da porabi za ta nov nasad samo najboljšo lego; manj primerno zemljo pa prepušči za sadjerejo in pridelovanje krme, da potem ne trpi pomanjkanja krme pri hiši. Vse drugačne skrbi pa dela vinorejcu stelja. Ono malo slame, kar je pridelal v svojem gospodarstvu, mu služi za pokrivanje strehe in pa za krmo živini. Ker se v vinorodnih krajih pridelovanje žitnih vrst zaradi velikih delavskih plač navadno več ne izplača, ga še tem manj moremo priporočati za priskrbovanje slame. Če tudi je to gospodarsko popolnoma nepravilno, vendar je vinorejec prisiljen, da rabi za nastiljanje lesno steljo. Srečen je danes tisti vinorejec, ki še ima kak primeren večji gozd, v katerem najde potrebno listje za steljo. Večina vinogradnikov pa navadno nima nobenega gozda ali pa ima samo kako za grabljenje stelje neprimerno mlado goščo. Uprave velikih posestev, posebno grajščinskih, imajo na jesen večkrat popolnoma v svojih rokah usodo vinorejca, posebno kar se stelje tiče. One odločajo navadno na jesen o tem, ali bo vinogradnikova živina po zimi ležala na stelji ali pa na golih tleh. Navadno je vsak manjši vinorejec prisiljen iskati si steljo v grajščinskih gozdovih. Če je licitacija pozno nastavljena, še kupcu večkrat niti ni mogoče, spraviti kupljeno steljo pravočasno domu. Če je listje suho, zadostuje še ne premočen veter, ki ga lahko razmeti in raznese na vse kraje. Ker so

jesenski dnevi kratki, ker primanjkuje delavcev, ker so ceste po gozdih slabe in ker se mora kupec vedno bati, da se bo v jeseni vreme hitro obrnilo na slabo, pač lahko razumemo, da je spravljanje stelje za marikoga zelo neprijetno in precej drago. V nekaterih, posebno v vinorodnih krajih, stane voz stelje celo večkrat 10 K in še za ta denar se je nemore zadosti dobiti. Ker so v vinorejskih krajih žage zelo redke, ne morejo vinorejci rabiti žaganja za steljo. To pomanjkanje pa je na dve strani škodljivo. Uboga živina, ki mora vsled pomanjkanja stelje ležati cele mesece na mokrih tleh in v lastnem blatu, se pri tem gotovo ne počuti dobro in se ne zredi, če tudi jo primerno krmimo. Gnoj pa se ne more, ker ni stelje, porabiti in primerno hraniti, tako da imamo tudi pri tem škodo. Zato mora vsak previden vinorejec gledati, da si preskrbi kako drugo steljo. Marsikdo priporoča za steljo suho prst, pesek; stvar se sicer zdi precej praktična, a če si jo natančneje ogledamo in posebe še v praksi postane zelo nepravilna. Naši hlevi, posebno stari, so navadno zelo mokri; prst postane počasi prava žojdra, tako da ne moremo več živine prav os ažit. Vendar pa je prst za steljo, če je ne dajemo preveč pogosto, še vedno boljše kot čisto nič. Pač pa moramo pomisliti, da je prevažanje takega prstnega gnoja posebno težavno, ker je tak gnoj zelo težek. Mati narava nam je sicer dala izvrstno steljo — šoto; kakor je znano, popije 1 kg suhe šote 12 l vode. Torej se skalnica posebno hitro izrabi in dušik, ki se v hlevi napravi, se popolnoma ohrani za gospodarstvo. Zakaj torej ne rabimo v večjem obsegu šote, ki bi bila vendar najboljša stelja. V prvi vrsti bi bilo potrebno, da bi poskrbelo c. kr. poljedelsko ministrstvo, ki se peča mnogo za hlevi, da to, da bi kmetje lahko šoto dobivali ceneje za steljo. Na drugi strani bi se moralo skrbeti za to, da se nastavi maksimalna vsotina mokrote, kakor je to navadno pri slabšem premogu. Dokler se to ne zgodi, mora vsak kupiti tudi mokro šoto in ne sme nič reči zato, kaj veljemo lahko po milosti trgovca dobi tako šoto za par kronic ceneje. In kar je dosegla industrija pri premogu, to se mora tudi posrečiti gospodarstvu, ki rabi šoto v ravno taki meri ko premog industrija. Tretjič pa se moramo skupno obrniti na c. kr. železniško ministrstvo, da poskrbi za to, da se bodo na vseh državnih in zasebnih železnicah znižale vozne cene za reči, ki jih rabijo kmetovalci v velikih množinah, n. pr.: šotna stelja, umetna gnojila, sadna, drenažne cevi, modra galica, vinogradno kolje i. t. d. Vagon šotne stelje stane od postaje Škofelca na Kranjskem 200 K, vozni in drugi stroški do Podplate 90 K, toraj podražja vozšina šoto za 45 odstotkov; če kupimo sadro za gnojenje, jo podražja vozšina celo za 50 odstotkov. Ker je ekscelenca gospod železniški minister sam iz Štajerske doma, mu je naš gospodarski položaj in boj gotovo dobro znan, zato bo gotovo zastavil vse svoje moči, da bo aktualni izpolniti našo prošnjo. Prihodnji občni zbor štajerske kmetijske družbe daje vsem kmetijskim podružnicam ugodno priliko, da se pečajo tudi s to zadevo. Mi pa upamo, da se bo visokemu osrednjemu odboru posrečilo izpolniti tukaj izražene želje štajerske kmetijske družbe in njenih članov. V Podplatu, januarja 1907.

And. Drogenig, kmet.
Mraz je najboljši orač. Nobene njive ne sme kmet pustiti čez zimo nezorane in plinj mora biti vedno zadnje orodje, s katerim naj gre kmet pred zimo z njive. Posebno v težkih tleh, ki jih lahko spomladi še le pozno orjemo, moramo gledati na to, da spravimo zemljo še pred zimo, da lahko potem spomladi prej sejemo. Potrebno je namreč, da se zemlja čez zimo zrahlja. Če tudi imamo pri oranju velike grude, in če tudi se vprežna živina zelo pot — zima razžene grude in jih zdrobi tako na drobno, da jih niti najboljša brana ne bi mogla tako. V spomladi pa je delo zelo prijetno; če le malo povlačimo, se zemlja hitro posuši in seme pride v zemljo, še predno je iz nje izginila zimska mokrota, ki je za peganjanje tako potrebna. Kako globoko moramo v jeseni orati, to je odvisno od zemlje. Plitvo zemljo, posebno ono, ki ima pod seboj glen ali lapor, moramo vedno predvidno orati in paziti na to, kako daleč

Sv. Anton sl. g.: Preosebno; imeli bi sitnosti kaj drugega! — Remšnik: Ravnotako! — Prevorje: Istopako! Osebnosti se dajo tožiti in kaj imamo od tega? — M. M. Ljutomer: Dobite v tiskarni W. Blanke v Ptuj. — Novacek: pri Celju. G. Andrej Drofenig, kajdoli, pošta Podplati v rogaskem okraju. — Cadram: Pesni ne objavljamo. Pozdrav! — Curranville Am.: Plačano do 15. 9. 1908. Pozdrav! — Daljnava: Hvala za naslove! Le pošljite jih se, ako je pričakovati uspeh! Pozdrav! — Sterckrade, RL: Ta dopis bi se nam zaplenilo, kajti v Avstriji se še ne sme resnice pi-

Franc Horvath, Gor. Radgon

se takoj pri zgradbi novega rotovža (Rathausbau) sprejmejo. — Ponudbe prevzame gosp. **Treo**, mestni stavbinski mojster v Ptuj.